

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KEREITE YA 12

SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA BOBEDI (SAL)

PAMPIRI YA 2 (P2)

HLAKOLA/TLHAKUBELE 2012

MATSHWAO: 80

NAKO: dihora tse 2

Pampiri ena e na le maqephe a 7.

DITAELO HO MOHLAHLOBUWA

1. Pampiri ena e arotswe DIKAROLO tse THARO, e leng:

KAROLO YA A:	Moqoqo	(40)
KAROLO YA B:	Ditema tsa kgokahano tse telele	(20)
KAROLO YA C:	Ditema tsa kgokahano tse kgutshwane	(20)

2. Araba potso e le NNGWE karolong e nngwe le e nngwe.
3. Araba dipotso tsohle ka Sesotho.
4. Qala karolo e NNGWE le e NNGWE leqepheng le LETJHA, mme o sehe mola qetellong ya karolo ka nngwe.
5. Karolong e nngwe le e nngwe o tlameha ho etsa moralo wa ho ngola (ka ho iketsetsa mmapa wa monahano, daekramo, tjhate e bontshang tatelano ya mehopolo kapa ho etsa feela lenane la dintlha tseo o tlang ho ngola ka tsona). Boela o lekole botjha mosebetsi wa hao ka ho o bala hape, ho o nahanisisa, ho o lokisa diphoso, le ho nehelana ka sehlahiswa se phethetsweng. Sebedisa pensele ho lokisa diphoso. O tla abelwa matshwao bakeng sa ho ela mehato ena hloko.
6. Meralo yohle e totobatswe hore ke meralo, pele ho hlahiswa tema e ngolwang.
7. Sebedisa metsotso e 60 ho araba KAROLO YA A, metsotso e 30 ho araba KAROLO YA B le metsotso e 30 ho araba KAROLO YA C.
8. Nomora dikarabo tsa hao feela jwalo ka ha dipotso di nomorilwe pampiring ya dipotso.

ELA HLOKO: Ngola nomoro le sehlooho sa moqoqo oo o o kgethileng.

9. Ngola sehlooho se loketseng potso eo o e kgethileng, kapa sehlooho seo o iqapetseng sona meqoqong eo ho sa nehelanwang ka dihlooho ho yona.

ELA HLOKO: Sehlooho se se ke sa balellwa ha ho balwa palo ya mantswe.

10. Ngola ka mongolo o makgethe mme o balehang.

KAROLO YA A: MOQOQO**POTSO YA 1**

Kgetha sehlooho kapa setshwantsho se le SENG, mme o ngole moqoqo wa bolelele ba mantswe a 200–250.

ELA TSENA HLOKO:

- Mohatong wa boitokisetso etsa moralo moo o bontshang mehopolo ya sehlooho le dintlha tse tshehetsang tseo o tla ngola ka tsona.
- Ha o qeta ho ngola moqoqo boela o o bale mme o sebedise pensele ho hlaola diphoso. O tla abelwa matshwao bakeng sa ho ela hloko mehato ena.

- 1.1 Le sa tswa keteka mokete o moholo wa lenyalo lelapeng la heno moo ho neng ho nyalwa ngwaneno. Ngola moqoqo oo ho wona o hlalosang ka tsohle tsa lenyalo leo. Tshetleha ditaba tsa hao ka tataiso ya dintlha tse latelang:
- Qaleho ya letsatsi la lenyalo.
  - Ho tjhaba ha lona le boemo ba lehodimo.
  - Tsa letsatsi la lenyalo.
- Sehlooho sa moqoqo e be,

Lenyalo la selemo.

[40]

- 1.2 Tsela ya thuto ha e bonolo. Moithuti o kopana le mathata kapa ditsietsi dithutong tsa hae ho tloha dikolong tse tlase ho isa kholetjheng kapa yunivesithing. Ngola moqoqo oo ho wona o hlalosang tsela ya thuto eo o e tsamaileng ho fihlela mona moo o leng teng kajeno. Sehlooho e be,

Tsela e boima ya thuto eo ke e tsamaileng.

[40]

- 1.3 Batho ba bangata ba hlahisa dipelaelo tsa bona ka ho kenela mehwanto ya boipelaetso. O kile wa ba le kabelo ho o mong wa mehwanto ena. Ngola moqoqo o re phetele ka wona. Sehlooho e be,

Mohwanto wa boipelaetso oo nkileng ka ba ho wona.

[40]

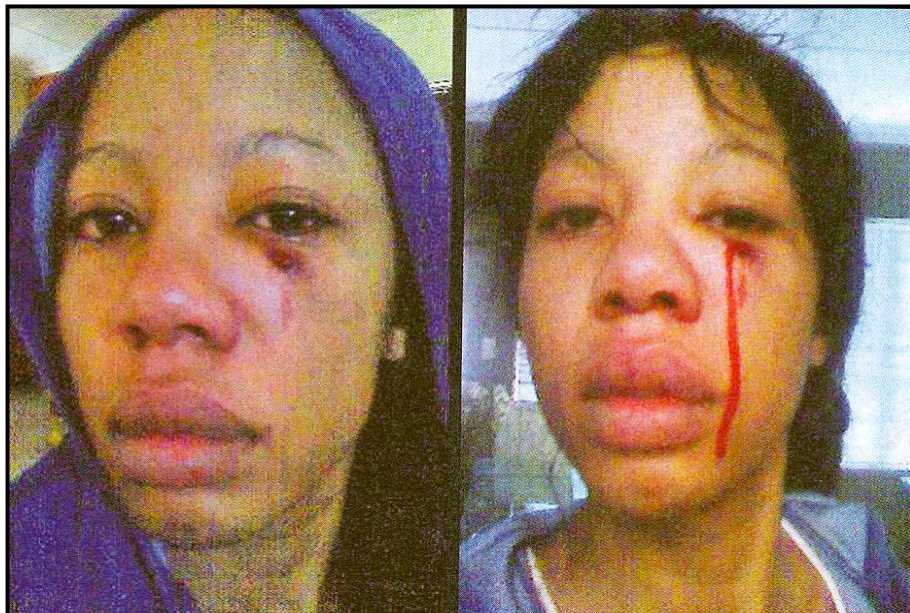
- 1.4 Ditshomo di fupere thuto e itseng. O ithutile ho hong tshomong eo o sa tswa e mamela. Ngola moqoqo mme o phete tseo o ithutileng tsona tshomong eo. Sehlooho e be,

Tseo ke ithutile tsona tshomong.

[40]

- 1.5 Kgetha setshwantsho se le SENG ho tsena tse latelang, mme o etse qeto ya hore se bolela eng, ebe o ngola moqoko ka sona. Neha moqoko wa hao sehlooho.

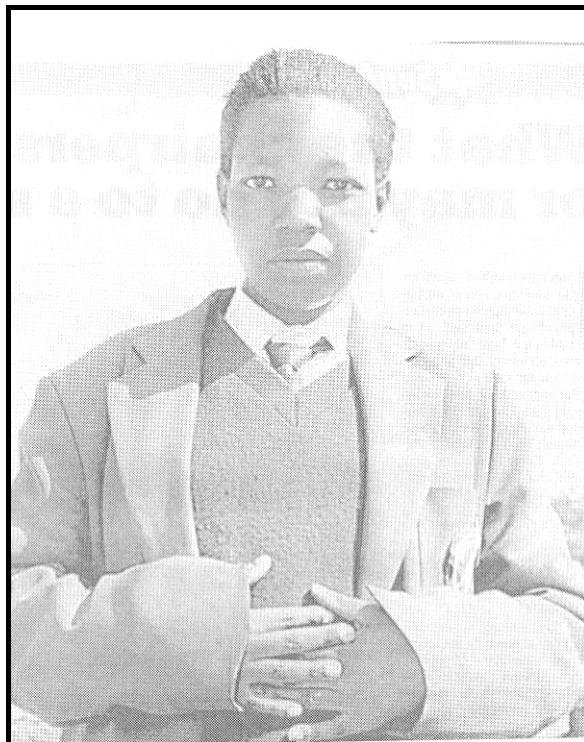
1.5.1

[Setshwantsho sena se nkilwe bukeng ya *Drum*, June 2011:13]

[40]

1.5.2

[Setshwantsho sena se nkilwe bukeng ya *Ithute Segagano*, Tumisho Moloto le ba bang, 2006:21]

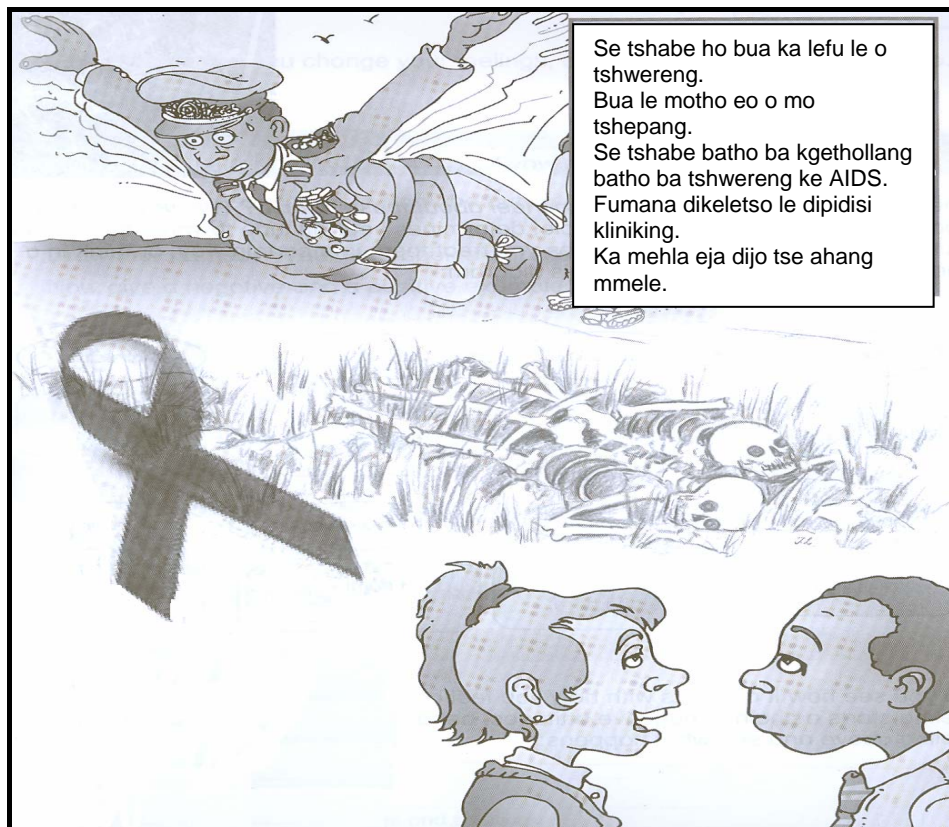
[40]

1.5.3

[Setshwantsho se nkilwe makasineng wa *Bona*, June 2011:69]

[40]

1.5.4

[Setshwantsho sena se nkilwe bukeng ya *English for life*, I Butler le ba bang 2009:30]

[40]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA A:**40**

KAROLO YA B: DITEMA TSA KGOKAHANO TSE TELELE**POTSO YA 2**

Kgetha mme o ngole tema e le NNGWE ho tsena tse latelang. Bolelele ba tema e be mantswe a 80–100. Hopola ho etsa moralo wa tema ya hao, le ho boela o e bala hape ho lokisa diphoso.

- 2.1 Ho na le bothata ba tjehele lapeng leno bakeng sa ditlhoko tsa hao tsa sekolo. Ho bulwa mmolo wa mabenkele o moholo motseng wa heno. O rata ho ka sebetsa ho le leng la mabenkele mafelong a beke le ha dikolo di kwetswe hore o tle o iphumanele tjehele ya ho kena sekolo. Ngolla motsamaisi wa lebenkele **lengolo** la kopo ya mosebetsi. [20]
- 2.2 Buisana le motswalle wa hao ka bohlokwa ba ho ntshetsa pele dithuto tsa hao ka mora Kereite ya 12. Ngola **puisano** ka ditaba tsena. [20]
- 2.3 O e mong wa baithuti ba Kereiti ya 12 ba neng ba rutwa dithuto tsa tlatselletso dikampong ka sepheo sa ho lokisetsa ditlhahlobo tsa makgaolakgang le dithuto tsa tlatsetso. Baithuti ba bang ba ile ba itshwara hampe, ba tahwa. O kopuwe ke mosuwehlooho wa sekolo sa lona hore o ngole **pehelo/raporoto/tlaleho** e hlalosing ka botlalo mabapi le boitshwaro bona bo bobbe ba baithuti bana. [20]
- 2.4 Motswalle wa hao o sa tswa hlokahallwa ke motswadi wa hae, mme o ile a o tsebisa ka taba ena empa wa hloleha ho ya lefung. Mo ngolle **lengolo** leo o mo tshedisang ka se ileng sa mo hlahela. [20]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA B: 20

KAROLO YA C: DITEMA TSA KGOKAHANO TSE KGUTSHWANE**POTSO YA 3**

Kgetha mme o ngole tema e le NNGWE ho tsena tse latelang. Bolelele ba tema e be mantswe a 60–80. Hopola ho etsa moralo wa tema ya hao le ho boela o e bala hape ho lokisa diphoso.

3.1 O entse moriana o bolayang dikokonyana tse kgathatsang ka malapeng. Ngola **ditaelo** tse hlalosang tsela ya ho sebedisa moriana ona, o itshetlehile ka dintlha tse latelang:

- Ditaelo tsa tshebediso
- Nako ya tshebediso
- Tlhokomediso mabapi le hore matsoho a hlokomelwe jwang
- Tulo e loketseng hore moriana o behwe ho yona, ebile eo bana ba ke keng ba fihlella ho yona

[20]

3.2 Etsa **pampitshana ya tlhahisoleseding (flyer)** ya dikuku tseo o di rekisang. Ditaba tsa hao di itshetlehe tataisong ya dintlha tse latelang:

- Lebitso la dikuku le lebitso la motho ya di entseng
- Aterese ya tulo eo di rekisetwang ho yona le nako eo di ka fumanwang ka yona
- Di ka rekwa ka bokae

[Setshwantsho se nkilwe makasineng wa *Bona*, Pudungwana 2010:82]

[20]

3.3 Ngwaneno o a nyala/nyalwa. Ngola **karete ya memo** eo ho yona o memang motswalle wa hao ho tla keteka le lona lenyalong leo.

[20]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA C:
MATSHWAO OHLE A PAMPIRI ENA:

20
80